

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

LIKOVNA TEORIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 5. junij 2026

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1**1. naloga: Uvod v likovno teorijo, likovno oblikovanje in likovno komuniciranje**

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ Monokromija je podoba/slika v eni (mono) barvi (kroma).	Različne smiselne rešitve po presoji ocenjevalca.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	1	ena od: ♦ v slikarstvo ♦ v risbo ♦ v grafiko ♦ v fotografijo ♦ v grafično oblikovanje	Različne smiselne rešitve po presoji ocenjevalca.

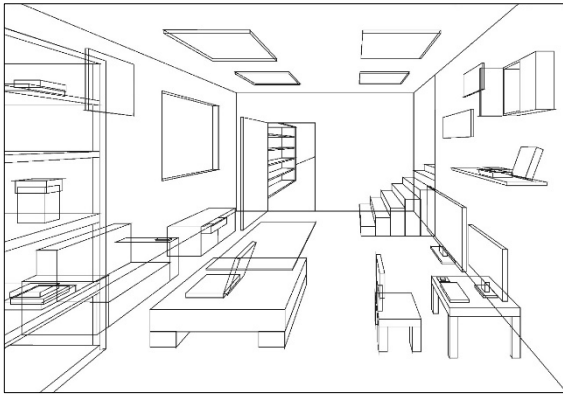
Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	6	♦ svež (zidni, stropni) omet ♦ več barvno različnih plasti ometa ♦ papir (ročno izdelan) ♦ temeljnik predstavljajo različne niti ♦ najpogostejše je platno, lahko so les, papir, karton ♦ papir (grafični), les, lesena podlaga	Različne smiselne rešitve po presoji ocenjevalca (npr. statve, blago, ...)

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.4	4	♦ kliše ♦ sitotisk ♦ signatura ♦ monotipija	Če kandidat obkroži več kot štiri pojme, se upoštevajo obkroženi prvi štirje (v smeri branja).

2. naloga: Likovne izrazne prvine ali elementi

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ Prvina svetlo-temno je orisni likovni element.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	5	♦ Z razponom tonskih vrednosti v kompoziciji oz. z velikostjo svetlostnega intervala v kompoziciji. Velik razpon (interval) omogoča bolj kontrastne, bolj dinamične, lahko tudi vedrejšje kompozicije oz. trše svetlostne ključke kompozicije. ♦ S številom stopenj v okviru danega razpona – število stopenj. Večje število stopenj se izraža z mehkejšim prelivom oz. prehodom. ♦ S svetlostjo in višino posameznega razpona. Svetel razpon – svetli oz. visoki svetlostni ključ, srednje svetel razpon – srednje svetli svetlostni ključ, temen interval – temni oz. nizki svetlostni ključ. ♦ S prevlado določenega tona glede na velikost posameznih ploskev. Različno velike ploskve v posameznih tonih ustvarjajo proporcionalen razpon tonske vrednosti akordov. ♦ S položajem posameznih ploskev določene svetlosti v kompoziciji. Če so ploskve s stopnjevano vrednostjo svetlosti v kompoziciji ena ob drugi in tako svetlosti lahko prehajajo postopno iz ene v drugo, je svetlostni ključ kompozicije mehkejši, če so sicer številne stopnje svetlosti ploskev razporejene v kompoziciji tako, da so ena ob drugi tudi kontrastne vrednosti in svetlosti ne prehajajo postopno iz ene v drugo, pa je svetlostni ključ kompozicije lahko trši oz. bolj razgiban.	Za vsako pravilno rešitev kandidat dobi 1 točko, skupaj 5 točk. Če kandidat le našteje vse svetlostne ključke, dobi 2 točki, če jih tudi razloži, dobi 3 točke. Odgovori so lahko napisani v naključnem zaporedju.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	3	primer likovne rešitve: 	Kandidat dobi po 1 točko za uporabo enega globinskega vodila in največ 3 točke za uporabo treh in več globinskih vodil.
	3	primeri možnih rešitev: V kompoziciji so uporabljena naslednja globinska vodila: ♦ Navidezno manjšanje ali večanje velikosti predmetov. Bližnji predmeti so videti večji kot bolj oddaljeni. Razdalje med predmeti se zdijo v daljavi manjše kot v bližini. ♦ Delno prekrivanje: predmeti, ki stojijo spredaj, prekrivajo predmete, ki so za njimi. ♦ Položaj predmetov v vidnem polju: predmete, ki so bliže spodnjemu robu slikovnega polja, zaznamo kot bližnje, predmete, ki so bliže zgornjemu robu slikovnega polja, pa zaznamo kot oddaljene.	
Skupaj	6		

3. naloga: Likovno oblikoslovje ali morfologija

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Likovna spremenljivka, ki najbolj določa Magrittovo litografijo, je velikost.	Različne smiselne rešitve po presoji ocenjevalca (npr. tekstura ...).
	1	♦ Netipična velikost nekega predmeta ali bitja v odnosu do drugih elementov v kompoziciji lahko ustvari nenavadne psihološke oziroma prostorske odnose in s tem povzroči presenečenje, humor, kritiko, nelagodje ali opozarja na drugačne možnosti percepcije.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	2	slika 2: ♦ faktura / fraktura ♦ Faktura je površina, ki nastane po določenem načinu obdelave materiala z orodjem. Je površina obdelanega materiala, na katerem se kaže tehnika dela, npr. sledi dleta, udarci kladiva, lopatice.	Za pravilno poimenovanje vrste površine 1 točka, za pravilno pojasnitev 1 točka, skupaj 2 točki.
	2	slika 3: ♦ tekstura / tkanina / tekstil / blago ♦ Tekstura v ožjem pomenu besede pomeni površino tekstilij, ki nastane s tkanjem, pletenjem, vezenjem (tekstura preproge, tkanine).	Za pravilno poimenovanje vrste površine 1 točka, za pravilno pojasnitev 1 točka, skupaj 2 točki.
	2	slika 4: ♦ patina / oksidacija ♦ Patina je naravni pojav na površini materiala, ki nastane pod vplivom delovanja različnih vremenskih dejavnikov oz. atmosfere. Patino lahko umetnik oz. restavrator ustvari tudi umetno.	Za pravilno poimenovanje vrste površine 1 točka, za pravilno pojasnitev 1 točka, skupaj 2 točki.
	2	slika 5: ♦ raster ♦ Raster nastane s točkami ali s križanjem črt. K rastru spadajo mreže, ki imajo modularni sistem.	Za pravilno poimenovanje vrste površine 1 točka, za pravilno pojasnitev 1 točka, skupaj 2 točki.
	2	slika 6: ♦ naravna tekstura / naravna struktura ♦ Naravna tekstura je lastnost površine, ki je posledica organske zgradbe oz. strukture materiala, npr. struktura lesa, kamna.	Za pravilno poimenovanje vrste površine 1 točka, za pravilno pojasnitev 1 točka, skupaj 2 točki.
Skupaj	10		

4. naloga: Barvna teorija

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	2	♦ barvna svetloba ♦ bela svetloba	Če kandidat omeni le barvo, NE omeni pa svetlobe, dobi največ 1 točko.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	10	♦ 13 ♦ 9 ♦ 7 ♦ 15 ♦ 8 ♦ 11 ♦ 10 ♦ 16 ♦ 14 ♦ 12	

5. naloga: Likovna kompozicija

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	3	♦ Likovni elementi so formalna izhodišča likovnega jezika in spadajo na fotološko raven; likovne spremenljivke so lastnosti oblik, ki se artikulirajo iz potencialov likovnih elementov in spadajo na morfološko raven likovnega jezika; kompozicijski elementi postanejo oblike, ko vstopijo na sintaktično raven likovnega jezika in igrajo vlogo v kompoziciji.	Za tri smiselne utemeljitve 3 točke. Različne možne rešitve po presoji ocenjevalca.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	5	♦ Velikost definira tako velikost formata kot izrazno vrednost oblik v formatu, saj manjše ali večje oblike različno ekspresivno doživljamo. Oblik je lahko več ali manj (število) in s tem lahko v povezavi z velikostjo tvorijo občutek večje ali manjše zapolnenosti in praznine (gostota). Oblike so v formatu lahko na različnih položajih, ki imajo značilno izrazno vrednost, zato lahko iste oblike na različnih položajih različno doživljamo. Prav tako ima različno izrazno vrednost položaj formata (vertikalni, horizontalni). Ko oblike na nekem položaju pridobijo usmerjenost proti drugim oblikam, se vzpostavi interakcija med njimi (smer).	Za vsako opredeljeno likovno spremenljivko 1 točka. Različne možne rešitve po presoji ocenjevalca.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	4	♦ Slika je zelo velika (velikost) in horizontalno orientirana (položaj). S tem gledalca potegne v svoje dogajanje in ga vključi v tragični dogodek. Ker je zelo horizontalno razpotežnjena, daje občutek pasovno vezane kompozicije in poudarja smer gledanja in opazovanja slike z leve na desno. Celotna kompozicijska dinamika slike se torej dogaja na relaciji smeri levo – desno. Gledalec »bere« slika z leve smeri proti desni, oblike pa so večinoma usmerjene z desne proti levi, kar daje gledalcu občutek, da mu nasprotujejo, da se mora prek njih »prebijati«, s tem pa ga vključujejo v težko tragično vsebino. Horizontalna smer levo – desno se »prebije« zgolj na koncu, ko pride gledalec do desnega roba slike, se tam pokaže figura, ki je izrazito usmerjena navzgor, proti odprtini, svetlobi, kar nakazuje »kanček« upanja v tragični vsebini vojnega dogodka (na koncu vselej zmaga dobro).	Za štiri smiselne utemeljitve 4 točke. Različne možne rešitve po presoji ocenjevalca.

IZPITNA POLA 2

Likovna naloga se vrednoti po treh merilih:

1. ustvarjalnost
2. upoštevanje zahtev naloge in uporaba likovnoteoretskega znanja
3. tehnična izvedba

Nal.	Točke	Merila	Dodatna navodila
Ustvarjalnost	30	Ustvarjalnost se ocenjuje glede na morfološko, kompozicijsko in semantično kompleksnost izdelka.	Od 0 do 6 točk dobi kandidat, čigar izbor oblik je neizviren. Prav tako je nezanimivo njihovo medsebojno učinkovanje. Od 7 do 12 točk dobi kandidat, čigar izbor oblik je manj izviren, njihovo medsebojno učinkovanje v kompoziciji je povprečno domiselno. Od 13 do 18 točk dobi kandidat, čigar izbor oblik je domiselnejši, njihovo medsebojno učinkovanje v kompoziciji je izvirnejše. Od 19 do 24 točk dobi kandidat, čigar izbor in medsebojno učinkovanje oblik v kompoziciji sta izpeljana s smiselno uporabo kakega od kompozicijskih načel. Kompozicija kaže na višjo stopnjo ustvarjalnosti, zato preseneča. Od 25 do 30 točk dobi kandidat, čigar izbor in medsebojno učinkovanje oblik v kompoziciji zelo presenečata ter kažeta na visoko stopnjo ustvarjalnosti.
Upoštevanje zahtev naloge in uporaba likovnoteoretskega znanja	10	Likovnoteoretsko znanje se v izdelku ocenjuje glede na skladnost uporabljenih oblikotvornih načel z izbranim oblikovnim vodilom (likovnim pojmom).	Od 0 do 2 točki dobi kandidat, ki ne upošteva zahtev naloge in ne uporablja likovnoteoretskega znanja. Od 3 do 4 točke dobi kandidat, ki ne upošteva vseh zahtev naloge in ki izkazuje skromnejše likovnoteoretsko znanje. Od 5 do 6 točk dobi kandidat, ki upošteva vse zahteve naloge. V konkretnih oblikotvornih okoliščinah (likovni nalogi) pokaže zadovoljivo likovnoteoretsko znanje. Od 7 do 8 točk dobi kandidat, ki upošteva vse zahteve naloge. V konkretnih oblikotvornih okoliščinah (likovni nalogi) dokaže višjo raven likovnoteoretskega znanja. Od 9 do 10 točk dobi kandidat, ki upošteva vse zahteve naloge. V konkretnih oblikotvornih okoliščinah (likovni nalogi) dokaže zelo dobro likovnoteoretsko znanje.
Tehnična izvedba	10	Tehnična izvedba se ocenjuje glede na doslednost pri uporabi likovne tehnike in likovnih materialov.	Od 0 do 3 točke dobi kandidat za malomaren izdelek. Od 4 do 7 točk dobi kandidat, ki upošteva likovno tehniko, opaziti je še nedoslednosti v izvedbi. Od 8 do 10 točk dobi kandidat, ki je dosleden v tehnični izvedbi likovnega izdelka.
Skupaj	50		